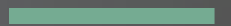

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ
ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΣΤΗΝ
ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ
ΒΙΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ο ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Στόχος της ποιοτικής έρευνας είναι η διερεύνηση και η όσο το δυνατόν σε βάθος μελέτη του φαινομένου της κακοποίησης αυτής καθαυτής, από γυναίκες που έχουν υπάρξει θύματα βίας από τον σύντροφό τους κατά την περίοδο της εγκυμοσύνης.

Η ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

01

Η ποιοτική έρευνα έχει πάντοτε ερμηνευτικό χαρακτήρα

02

Στόχος της δεν είναι η γενίκευση των ευρημάτων σε ευρύτερα επίπεδα αλήθειας, αλλά η εξερεύνηση της αλήθειας για ένα συγκεκριμένο δείγμα ανθρώπων ή η διαμόρφωση νέων θεωριών.

03

Σε κάθε περίπτωση, στην ποιοτική έρευνα έμφαση δίνεται στην αντίληψη ή στη βιωμένη εμπειρία.

Η ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

- Η ποιοτική έρευνα βασίζεται σε μεθοδολογικές παραδόσεις) οι οποίες επιτρέπουν βαθύτερη κατανόηση κοινωνικών φαινομένων ή γεγονότων σε φυσικά πλαίσια, δίνοντας έμφαση σε εμπειρίες, νοήματα, ερμηνείες και απόψεις των συμμετεχόντων
- Ενώ η ποσοτική έρευνα τυπικά διατυπώνει μια υπόθεση από μια υπάρχουσα θεωρία η οποία δοκιμάζεται στην πραγματικότητα χρησιμοποιώντας αναλογικό συλλογισμό, η ποιοτική έρευνα έχει ως αφετηριακό σημείο την πραγματικότητα, ενώ οι υποθέσεις ή οι θεωρίες ανακαλύπτονται μέσω επαγωγικού συλλογισμού.

Η ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

- Μέσω ποιοτικής μεθοδολογίας μπορούν επομένως να διερευνηθούν πολύπλοκα φαινόμενα που δεν επιδέχονται ποσοτική έρευνα, όπως για παράδειγμα η διερεύνηση του βαθμού και του λόγου ύπαρξης διακυμάνσεων ενός φαινομένου σε έναν δεδομένο πληθυσμό.

Η ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ

Στην ποιοτική έρευνα για την ενδοοικογενειακή βία, μελετώνται τόσο οι συγκυρίες έναρξης της κακοποίησης του συγκεκριμένου δείγματος όσο και επιχειρείται η σκιαγράφηση του προφίλ της κακοποιημένης εγκύου και οι αντιλήψεις της περί του φύλου της και του γονεϊκού ρόλου.

Τέλος, διερευνάται η διάσταση των επιπτώσεων που είχε η κακοποίηση σε όλους τους τομείς της ζωής της και στις σχέσεις της με τους άλλους, καθώς και η ετοιμότητά της να ζητήσει βοήθεια από τις υπηρεσίες υγείας ή εν γένει κάποιον τρίτο.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ-ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Η συνέντευξη ως μεθοδολογικό εργαλείο παρουσιάζει ορισμένα πλεονεκτήματα που την καθιστούν χρήσιμο εργαλείο το οποίο μαζί με το δομημένο ερωτηματολόγιο μας δίνουν μία ολοκληρωμένη εικόνα στα αποτελέσματα της έρευνάς μας.

Καταρχάς, η συνέντευξη επιτρέπει να εξεταστεί ένα ερευνητικό πρόβλημα σε μεγαλύτερο βάθος

ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ- ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

- Από τη στιγμή που ο ερευνητής θα κατορθώσει να δημιουργήσει μια άνετη και φιλική σχέση με τον συνεντευξιαζόμενο, είναι πολύ πιθανό να εξασφαλιστούν ευκολότερα ακόμη και εμπιστευτικές και προσωπικές πληροφορίες, τις οποίες το άτομο θα ήταν απρόθυμο να καταγράψει.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ - ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

- Γι αυτό το λόγο, ο ερευνητής καλείται να κρατήσει στάση απορίας (bracketing), η οποία προϋποθέτει ενσυναίσθηση, αποδοχή, κατανόηση, ειλικρίνεια ώστε να μεταδίδει στον ερωτώμενο αυτό που πραγματικά σκέφτεται και αισθάνεται, αποστασιοποίηση από υποκειμενικές απόψεις και θέσεις, καθώς και υψηλό αίσθημα ευθύνης.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΡΓΑ ΛΕΙΟΥ- ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

- Επιπλέον, ένα άλλο βασικό πλεονέκτημα του εργαλείου αυτού είναι ότι μέσω της συνέντευξης ο ερευνητής είναι δυνατόν να οδηγήσει το άτομο σε μεγαλύτερη ενδοσκόπηση και να διερευνήσει σημαντικές πτυχές – εν τω προκειμένω – της κακοποιητικής συμπεριφοράς.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ- ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

- Τέλος, με τη συνέντευξη ο ερευνητής μπορεί ευκολότερα να εξηγήσει στον ερωτώμενο τον σκοπό της έρευνας, να κρατήσει το ενδιαφέρον αμείωτο και να βεβαιώνεται κάθε φορά ότι καταλαβαίνει πλήρως κάθε ερώτηση που καλείται να απαντήσει και ότι δίνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες.

Η ΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

- Η ημι-δομημένη συνέντευξη, στην οποία παρέχεται σημαντική ελευθερία στον ερευνητή για να τροποποιήσει τη διαδικασία «καθοδόν» σε περίπτωση αντιστάσεων ή αναγκαίων συμπληρωματικών ερωτήσεων.
- Στην περίπτωση μιας ποιοτικής έρευνας για την ενδοοικογενειακή βία, διαμορφώνεται οδηγός συνέντευξης με έξι θεματικές κατηγορίες που αντιστοιχούν στους επιμέρους έξι στόχους της ποιοτικής έρευνας

ΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

Οι θεματικές κατηγορίες που αντιστοιχούν στους παράγοντες κινδύνου εμφάνισης της βίας, του χαρακτήρα του θύτη και του θύματος, είναι:

Προφίλ θύματος

Περιγραφή βίας (συγκυρία έκλυσης, περιγραφή βιώματος)

Προφίλ θύτη πριν την εγκυμοσύνη

Περιγραφή δυναμικών της σχέσης με τον σύντροφο (πριν την εγκυμοσύνη)

Ερμηνεία για υποθετικές αιτίες της βίας

ΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

Οι θεματικές κατηγορίες που αντιστοιχούν στις συνέπειες της κακοποίησης στην εγκυμοσύνη και στη σχέση της με το σύντροφο και τα παιδιά είναι:

Επίπτωση της βίας στις σχέσεις με τον σύζυγο τα παιδιά και την οικογένεια εν γένει (αν υπάρχουν)

Περιγραφή δυναμικών της σχέσης με τον σύντροφο (κατά την εγκυμοσύνη)

Στάση θύτη στην εγκυμοσύνη

ΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

- Οι θεματικές κατηγορίες που αντιστοιχούν στις συνέπειες της κακοποίησης για την ίδια την έγκυο, την αναπαραγωγική της υγεία, και το έμβρυο είναι:
- Επίπτωση της βίας στη σωματική και αναπαραγωγική υγεία της εγκύου
- Επίπτωση της βίας στη σωματική υγεία του εμβρύου

ΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

- Η θεματική κατηγορία που αντιστοιχεί στις συνέπειες της κακοποίησης στην επαγγελματική και κοινωνική ζωή, είναι:
- Επίπτωση της βίας στις εργασιακές της σχέσεις (χαμηλή απόδοση, απολύσεις, επαγγελματική, οικονομική απομόνωση, αποκλεισμός)
- Επίπτωση της βίας στις σχέσεις της εγκύου με τρίτους (κοινωνική απομόνωση αποκλεισμός)

ΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

- Η θεματική κατηγορία που αντιστοιχεί στην διερεύνηση των αντιλήψεων – προτύπων της εγκύου σχετικά με τον ρόλο των φύλων.
- Αντιλήψεις και στάσεις για γονεϊκό ρόλο και τον ρόλο των φύλων σε σχέση με προσωπικά βιώματα, κοινωνικές και πολιτισμικές νόρμες.

ΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

- Η θεματική κατηγορία που αντιστοιχεί στη χρήση των υπηρεσιών υγείας και των διευκολύνσεων που παρέχονται κατά την εγκυμοσύνη, καθώς και εν γένει στρατηγικές αντιμετώπισης της βίας από την ίδια την έγκυο, είναι:
- Χρήση υπηρεσιών υγείας (σχόλια, εύκολη πρόσβαση, παραμονή και ύπαρξη προγραμμάτων κοινωνικής επανένταξης)
- Στρατηγικές αντιμετώπισης της βίας από την έγκυο

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

- Παρουσίαση των ευρημάτων και ερμηνεία του περιεχομένου των θεματικών κατηγοριών.
- Εν συνεχεία στήριξη των ευρημάτων με παράθεση ρήσεων της συνεντευξιαζόμενης και τέλος σχολιασμός των ευρημάτων βάσει άλλων θεωριών και βιβλιογραφικών αναφορών.

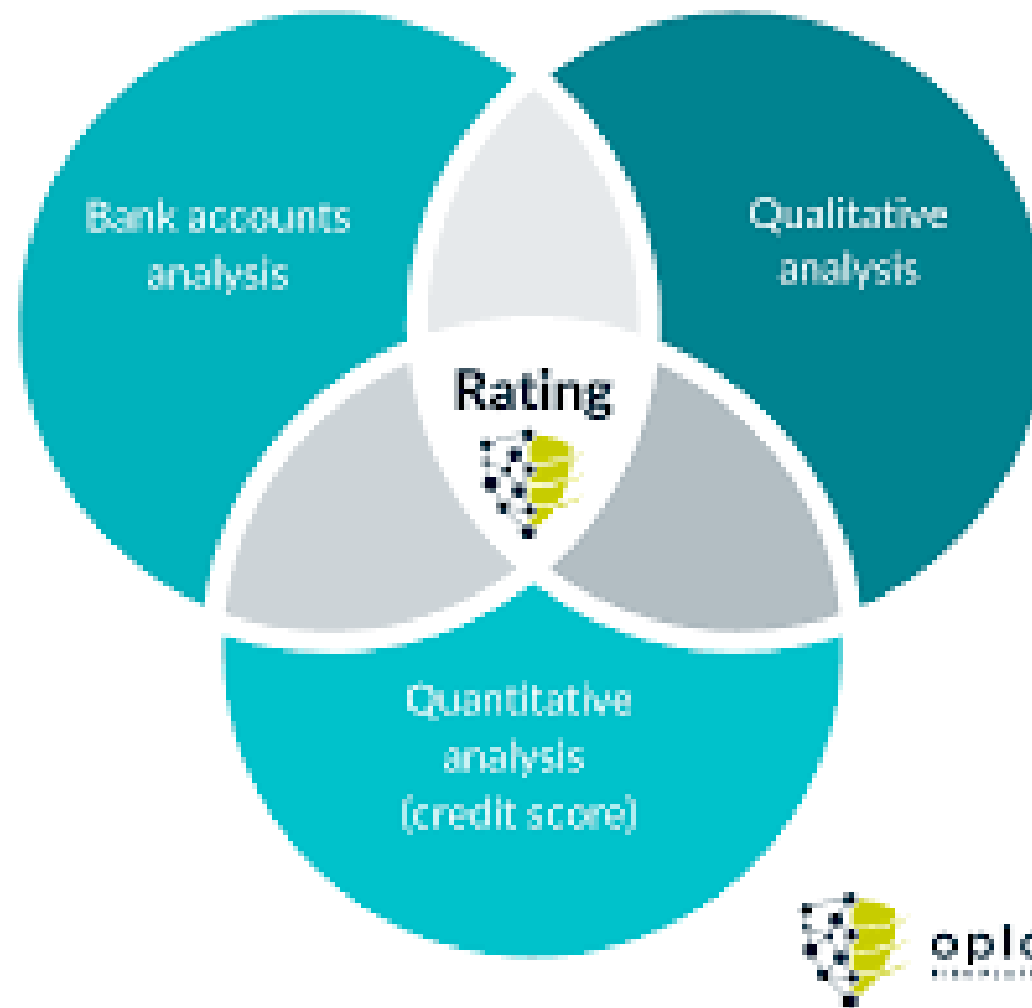
ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- Σύμφωνα με ένα γενικό ορισμό, ποιοτική έρευνα θεωρείται η ερμηνευτική μελέτη ενός συγκεκριμένου θέματος, στην οποία ο ερευνητής έχει κεντρική θέση στον τρόπο με τον οποίο το θέμα περιγράφεται και σημασιοδοτείται

ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- Η λέξη «ποιοτική» (έρευνα) υπονοεί την έμφαση στην **ποιότητα** των οντοτήτων που μελετώνται και στις διεργασίες και στα νοήματα τα οποία δεν μπορούν να μελετηθούν πειραματικά ή να μετρηθούν σε συνάρτηση με την ποσότητα, το βαθμό, την ένταση ή τη συχνότητά τους.

Η ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η ποιοτική μεθοδολογία εστιάζεται στο **νόημα**, δηλαδή στο πώς οι άνθρωποι κατανοούν και νοηματοδοτούν τον κόσμο, την εμπειρία και τον εαυτό τους.

Οι ερευνητές της ποιοτικής έρευνας δίνουν έμφαση:

(α) στην κοινωνικά κατασκευασμένη φύση της πραγματικότητας,

(β) στη στενή σχέση ανάμεσα στον ερευνητή και σε αυτό το οποίο μελετά,

(γ) στις συγκυριακές συνθήκες οι οποίες περιορίζουν την έρευνα,

(δ) στο ότι έρευνα αναπόφευκτα μεταφέρει αξίες και

(ε) μελετούν το πώς δημιουργείται και πώς νοηματοδοτείται η κοινωνική εμπειρία.

Η ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

- Είναι μια προσέγγιση εναλλακτική στο θετικό εμπειρισμό, για τη μελέτη της ανθρώπινης εμπειρίας.
- παρέχει τη βάση για την απόκτηση της γνώσης, η οποία απαιτεί τη συστηματική συλλογή και ταξινόμηση των παρατηρήσεών μας εν είδει πειραμάτων ή μοντέλων-παραδειγμάτων.

Η ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

- Η φαινομενολογική μέθοδος για την απόκτηση κατανόησης περιλαμβάνει τρεις διακριτές φάσεις: την εποχή (epoché), τη φαινομενολογική αναγωγή και την φαντασιακή παραλλαγή (Moustakas, 1994)

Η ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

- Ο σκοπός της φαινομενολογικής μελέτης είναι να παραγάγει μια, κατά το δυνατόν, **πλήρη περιγραφή των φαινομένων της καθημερινής εμπειρίας**, με απώτερο στόχο να διαχωρίσει τις όψεις των φαινομένων που σχετίζονται με συγκεκριμένες περιστάσεις από την **ουσία** τους, η οποία θεωρείται ότι παραμένει σταθερή και αναλλοίωτη.

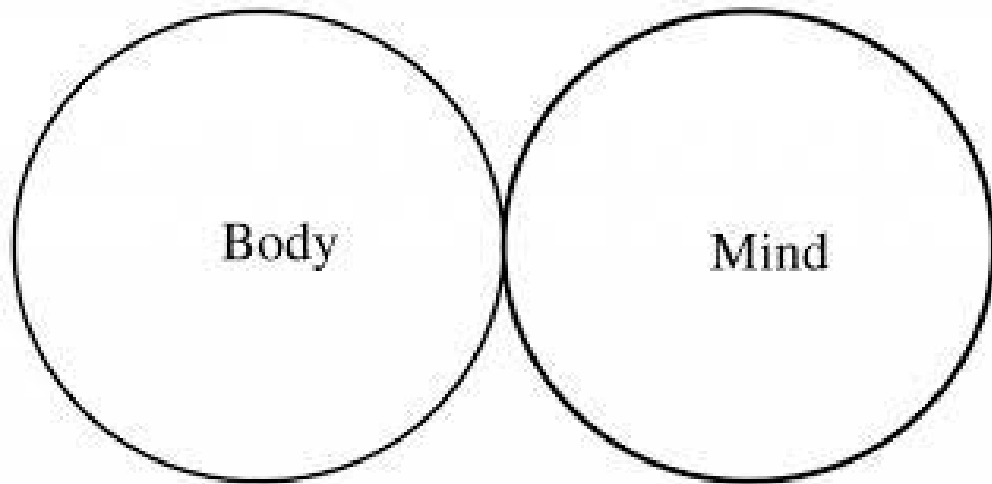

Η ΕΠΟΧΗ

- Η **Εποχή** – προέρχεται από το ρήμα «επέχω» που σημαίνει «τηρώ στάση ουδετερότητας» – απαιτεί τη φάση αναστολής των προϋπάρχουσων παραδοχών, των κρίσεων και των ερμηνειών του ερευνητή για το φαινόμενο, ώστε να του επιτραπεί να αποκτήσει πλήρη επίγνωση αυτού που βρίσκεται μπροστά του.
- Η **Εποχή** είναι το πρώτο βήμα προς τη γνώση, με το να προσπαθεί κανείς να δει τα πράγματα όπως είναι, όπως δηλαδή γίνονται αντιληπτά σε συνειδητό επίπεδο από την συνεντευξιαζόμενη.

ΥΠΕΡΒΑΤΙΚΗ- ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΓΩΓΗ

- Σε αυτή τη διαδικασία ασχολούμαστε όχι μόνο με την περιγραφή αλλά με το εσωτερικό βίωμα, δηλαδή μπαίνει σε παρένθεση κάθε παραδοχή γύρω από την πραγματική υπόσταση του αντικειμένου και ο μελετητής εστιάζεται μόνο στην ίδια την πράξη της συνείδησης.
 - Ο ερευνητής έρχεται σε στενή επαφή με το υλικό, π.χ. διαβάζοντας και ξαναδιαβάζοντας την απομαγνητοφώνηση της συνέντευξης με σκοπό να αποκτήσει μια αίσθηση της ουσίας της εμπειρίας του ομιλητή, κατά το δυνατόν στην ολότητά της.
-

Η ΦΑΝΤΑΣΙΑΚΗ ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ

01

Ακολουθεί τη φάση της υπερβατικής-φαινομενολογικής αναγωγής, και έχει ως στόχο τον σχηματισμό μιας εικόνας των συνθηκών που χρειάζονται για να λάβει χώρα κάποια εμπειρία.

02

Ο στόχος είναι να φτάσει κανείς σε μια δομική περιγραφή της εμπειρίας, στους παράγοντες που εξηγούν αυτό το οποίο βιώνεται, με άλλα λόγια το «πώς», το οποίο αναφέρεται σε συνθήκες που φωτίζουν το «τι» της εμπειρίας.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

- Μερικά από τα προβλήματα που προκύπτουν, λόγω προκατάληψης, είναι για παράδειγμα η προθυμία του υποκειμένου να δώσει τις απαντήσεις που ο ερευνητής θέλει ή τις απαντήσεις που θα είναι οι κοινωνικά αποδεκτές κι επιθυμητές.
 - Ακόμα και η τάση του ερευνητή να αναζητήσει τις απαντήσεις που ήδη έχει σαν πρώτο πλάνο στο μυαλό του. Πρόκειται για έναν «άδηλο ανταγωνισμό που εμφανίζεται κάποιες φορές ανάμεσα στον ερευνητή και στον ερωτώμενο»
-

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

- Οι αντιλήψεις των υποκειμένων δεν μπορούν να ελεγχθούν, καθώς «πλανάται» στην ατμόσφαιρα κατά τη διάρκεια του διαλόγου ένα είδος πίεσης στο υποκείμενο να πει «κάτι σημαντικό».
- Οι ερωτώμενοι ενδόμυχα τρέφουν την ελπίδα ότι θα δώσουν τις «σωστές» απαντήσεις. Δεν είναι αυτή, όμως, η επιθυμητή κατάληξη μιας συνέντευξης.
- Σκοπός του ερευνητή είναι η προσέγγιση και καταγραφή της αλήθειας, χωρίς αποστέωση και αποχρωμάτιση των απαντήσεων.
- Τα υποκείμενα από τη στιγμή που αντιληφθούν από την αντίδραση του ερευνητή ότι έχουν συμβάλει στα προσδοκώμενα αποτελέσματα της έρευνας αλλοιώνουν τις απαντήσεις τους

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

- Αν και επιβάλλεται οι απαντήσεις του ερωτώμενου να μην υποδαυλίζονται, να μην είναι κατευθυνόμενες από τις ερωτήσεις του ερευνητή, ο τελευταίος χρησιμοποιεί πολλές φορές ορισμένα τεχνάσματα.
- Τέτοιου τύπου είναι η ενθάρρυνση του υποκειμένου ή η συγκατάβαση και το ενδιαφέρον.

Ευχαριστώ
πολύ!

